

sosalurin

telf. 14720. 11820
box 76, 3800 Tórshavn
p/f sosalurin

Útgevandi: Fyritaks-
og blaðstjóri: Tórfinn Smith (ábyrgd)
Bládmenn: Høgni Djurhuus
Jóhann Mortensen
Jan Müller
Lýsingar: Arne Thomsen
Uppseting: Sosalurin
Prent: Dimmalætting

Fyri vanbýti

Í GJÁR VAR alheimsarbeiðaradagurin, har verkafólk, og teirra samhugaði, savnast. Litið verður ein tilíkan dag aftur um bak og mett verður um útlitið fyri framman.

TAÐ ER IKKI smávegis, ið broytt er arbeidarastættini at bata hesi stívlaga nítí árin, síðani Sosialistiski Internationali avgjörði at halda henda dagin sum dag arbeidaranna burturav.

MONG AV HESUM framstígum eru eisini nádd higar til landið. Serliga hesi seinastu árin. Eitt stórt framstíg var dagpeningaskipanin, soleiðis, at eisini tey tímaløntu vóru tryggjað løn undir sjúku. Arbeidsvikan er stýtt, og frítíðin longd úr trimum til fýra vikur, og frá í gjár náttu vit tað framstigið, at kvinnur finga eins løn fyri sama arbeiði, sum menn.

HÓAST HESI framstíg, mugu vit ásanna, at enn er ein stættur, sum ikki hevur vunnið javnbjóðis kor og rættindi javnmett við aðrar samfelagsbólkar. Lønarlaga eru verkamenn og verkakvinnur fyri stórum vanbýti. Skal ein arbeidarafamilja kunna liva undir mannsømligum korum er neyðugt, at bæði maður og kona fara av húsi at vinna dagligu úrkomuna.

TAÐ ER TÍ at vóna, at tað serliga verður hesin stættur, sum hesaferð kann fara aftur til verka væl nøgdur, eftir loknar lønarsamráðingar. Hesin stættur, sum umframt at skula virka undir teim ringastu arbeidssumstøðunum, skal vera hin lægst lønti. Tað kann ikki vera beint.

VIT VILJA UNNA øllum øðrum vinnugreinum allar góðar sømdir, men vilja kortini minna á, at langt er frá einari arbeidsmanna- og arbeidskvinnuinnntøku og upp til lægstlønna handverkaran.

UM NAKAÐ rættvísi er eftir í hesum landi, átti arbeidssmaðurin og arbeidskvinnan at fingið væl í sín part afturat, áðrenn nakar annar fekk eitt einasta oyra.

Seyður og ferðsla

Tað hevur verið nógv skrivað um seyð, sum liggur yvirkyrdur fram við føroysku landsvegnum. Og mikudagin 29. april tók Dagblaðið henda tættin upp aftur. Teir høvdu á baksiðini hina við tíðini kendu myndina av teimum báðum, sum seinasta summar í fleiri dagar lógu norðan fyri Hundsarabotn. Jú, tað er ein syrgilig mynd. Men hví verður so nógvur seyður yvirkyrdur?

Tað er neyvnan nakar, sum fer at halda, at tey, sum koyra bil, hava nakað fragd av at koyra á ein seyð. Men ein kann altíð vera óheppin, og koyra ein seyð yvir. Tað hendir tverri eisini alt ov ofta at

fólk verður yvirkyrt.

Men aftur til seyðin fram við vegnum. Tann, sum koyrir nakað við bili, veit hvør orsøkin til allan tann yvirkyrda seyðin er. Hon er rætt og slætt tann, at seyðurin verður aldur at vegnum av teimum, sum eiga hann.

Norðalaga í Kollafirði og annars norður gjøgnum Sundalagið er reint galið. Menn fara við bili at geva kraftfóður. Krubbarnar standa so tætt við vegin, at teir kunnu tveita fóðrið úr bilinum niður í tær. Slíkur er tann hálvøði landbúnaðurin í Føroyum anno 1981. Eg veit um mann, sum var á veg norður í

eysturoynna við vørvogni av sama merki sum ávisur bóndi í Kollafirði hevði. Komin hagar, bóndin var vanur at geva, varð hann umgyrdur av eini heilari gongu av seyði. Tá hann, fyrri at sleppa viðari, royndi at stýggja tær við floytuni, kom hann heilt í neyð. Tá komu enn fleiri rennandi og troðkaðu at fóðringarstaðnum.

Serliga nógvur seyður fer fyrri einki í Liðini í Kollafirði. Har er gjørdur vegur oman fyri bygdina. Hegnað er fram við vegnum, so bilførarar kenna seg sum heild tryggjað at koyra har um summaríð, tá ríkið er av bønnum. Ella rættari sagt: ÁTTu at kent seg tryggja. Men har

hevur seyðurin eftir øllum at døma rætt at liggja á bønnum alt árið. Hetta er tí ein áheitan á teg, sum eigur henda seyð: Gott í teg royn og hav hann oman fyrri hegnað um summaríð, so hann ikki altíð liggur á vegnum. Ta tíðina tú ert til skips ella á annan hátt burtur, royn so og fá ein aktíngarmann at hjálpa tær. So missir tú teir færri.

Til seinast ein áheitan á allar bilførarar: Verið nú so fittir og ansið væl eftir seyðinum. Teir, sum eiga hann, gera tað jú ikki.

Edvard í Skorðini Joensen
Tórshavn

Ryg hash og fut hjernen af

Den overskrift så jeg i tidsskriftet »Det ukendte« og der stod endvidere.

»Man har længe diskuteret, om hash-rygning er farligere end almindelig tobaks-rygning — eller om det måske endda er mindre farligt. Det aktive og euforiserende stof i hash er en kemisk forbindelse ved navn tetrahydrocannabinol (THC), som man indtil for ganske nylig regnede for at være forholdsvis uskadeligt. I tidsskriftet »Biological

Psychiatry« omtaler den amerikanske forsker, dr. Robert Heath, imidlertid nogle foruroligende forsøgsresultater, der nok bør mane hash-rygere til eftertanke.

Over perioder på seks til otte måneder udsatte dr. Heath et hold rhesus-aber for hash-røg i doser, der nogenlunde svarede til, hvad en almindelig mellemflittig hashryger inhalerer. Det viste sig herefter, at abernes hjernevæv var blevet

ændret under rygningen. Afstanden mellem nerveenderne (synapsen) var blevet øget med helt op til 35 procent!

Hjernecellerne holder sig i kontakt med hinanden ved at udveksle kemikalier over synapsen, der normalt kun er 2 millimetertendele af en millimeter bred. Og det siger sig selv, at enhver påvirkning af dette følsomme kontaktlede mellem cellerne kan føre til drastiske ændringer af hjernens formåen.

Dr. Heath mener selv, at man kan risikere en mærkbar svækkelse af hukommelsen og følelseslivet, ligesom adfærden vil blive påvirket i synlig grad.

Det er dog endnu uvist, om hash-rygningen medfører varige ændringer i hjernens struktur, eller om den glider tilbage til normal synapseafstand, når THC-påvirkningen ophører.

Jan Ehlers

Líkaløn — ein stórsigur

Hvat hugsar ein havnakona um 1. mei. Jú fyrst av øllum um Andreu Ártung. Eg kenni tað sum skyldu mína at takka A.Á. og tí nevnd sum hon var formaður í, fyrri tann sigur tær vunnu føroysku arbeidskvinnuni við líkaløn.

Stríðið hevur verið hart og drúgt, tí tað eru mong ár síðan Havnar Arbeidskvinnufelag setti sær sum mál at vinna arbeidskvinnuni henda sjálvsagda rættin.

Tað er at undrast yvir, at Andrea ikki hevur givið skarvin yvir á leiðini, tí tað kann ikki sigast, at føroyska arbeidskvinnan altíð hevur vist áhuga fyrri tí arbeiði, feløginu hava gjørt. Tað, at lønirnar eru hækkaðar so við og við til vit nú hava líkaløn, eru kvinnurnar ikki komnar sovidi til, hóast mangar hava hildið tað vera sjálvsagt, at lønin hækkaði 1. mei. Tað liggur eitt stórt arbeiði aftanfyri, og manganátt man A. Á.

hava sitið og tingast til frama fyrri arbeidskvinnurnar, eisini tær heldur líkasælu.

Nevndin í Havnar Arbeidskvinnufelag, við A.Á. sum formanni, hevur prógvað, at róp og øsing ikki gagnar nøkrum, men at hóvlig og fólkalig framferð harafturimóti gagnar øllum. Vit mugu ikki gloyma, at samanhold styrkir, og at henda styrkin kom okkum til góðar, tí onnur arbeidara-feløg stuðlaðu ta ið á stóð.

Rom var ikki bygt eftir einum degi, og kom líkalønin heldur ikki í lag eftir einum ári. Hetta hava nakrar kvinnur funnist at, men tað er so lætt at koma við atfíningum. Vit ið tokka hava til arbeidara-rørsluna fegnast.

Tað gleðir meg, at A.Á. sum nú er komin væl uppi árin, fekk at siggja eitt av aðalmálum sínum fort út í livið.

Havnakona

Sparing

Úr Byráðnum í Havn frættist, at ialt 5 manns eru farnir ein mánalangan túr til Danmarkar fyrri at hyggja at, hvussu tey ymisku datatól virka. Tað ljóðar, at býráðið skal moderniserast alt sum tað er, fyrri fleiri mill. krónur. Tá verður bert at trýsta á teir ymisku knapparnar, so er tað heila fíkt og liðugt. Tað imponerar eis-

ini okkum stakkals skattaborgarar.

Hesir 5 manns, sum nú í løtuni reika Danmark runt, eru okkum heldur ikki biligir. Umframt teir fáa alt fritt, reisir, kost og holt, fáa teir harumframt dupultan dagpening.

So uttan iva loypir hetta seg til 1.000,00 um dagin. Í staðin, teir sendu ein ella tveir teknikkarar, sum

verundliga høvdu skil á slíkum dýrum tólum, og lótu hesar gera sær kanningar um slíkt. Heimaftur komnir kundu hesir so seta býráðslimirnar inn í tingini.

Tá fyrst kundu hesir menn tosa um sparing.

Men nei. Tá teir sjálvar skulu hava part í pylsuni, er ongin sparing.

At Peter F. er upphavsmaður til alla hesa dýru finessu, undrar ongan. Men at hála heila fyra menn við sær, halda vit

vera ovboðið.

Skattaborgari

E. S. Byráðsformaðurin biður í bløðunum um uppskot til fond teirra brekaða.

Her er eitt: í staðin fyrri fleiri ferðingar hjá býráðslimum í ár, lat peningin til tey brekaða.

